07/23-15/2026

Előterjesztés

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete számára

Előterjesztő: Pikó András polgármester	
A képviselő-testületi ülés időpontja: 2026. november 26.	……2.… sz. napirend
Tárgy: Javaslat a hajléktalanellátás minőségének fejlesztésére és a hajléktalanellátás területi koncentrációjának csökkentésére	
A napirendet **nyilvános** ülésen kell tárgyalni, a határozat elfogadásához **egyszerű** többség szükséges.	
ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEZETI EGYSÉG: POLGÁRMESTERI KABINET KÉSZÍTETTE: DR. UDVARHELYI ÉVA TESSZA ALPOLGÁRMESTER S.K. PÉNZÜGYI FEDEZET IGAZOLÁSA: PÉNZÜGYI FEDEZETET NEM IGÉNYEL JOGI KONTROLL: BETERJESZTÉSRE ALKALMAS: d. Bone Urintina DR. BOJSZA KRISZTINA ALJEGYZŐ	ÉRKEZETT 2026 NOV 18. 16:30
Pénzügyi és Tulajdonosi Bizottság véleményezi	-
Társadalmi Ügyek Bizottság véleményezi	x
Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottság véleményezi	-
Határozati javaslat: A Társadalmi Ügyek Bizottság javasolja a Képviselő-testületnek az előterjesztés megtárgyalását.	

Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal

Érkezett: 2026 NOV 18.	Szám: 02/232-3/2026	
Ügyintéző:	Előzmény:	

Tisztelt Képviselő-testület!

I. Tényállás és a döntés tartalmának részletes ismertetése

Általános helyzetkép

A hajléktalanság olyan összetett társadalmi probléma, amelynek megelőzése és érdemi csökkentése nem oldható meg kizárólag a hajléktalanellátó intézményrendszer fejlesztésével. Ehhez a szegénység csökkentésére, a lakhatási biztonság erősítésére, a gyermekvédelmi, pszichiátriai és mentálhigiénés, valamint a szociális ellátórendszer fejlesztésére és átfogó szociális lakhatási politikára van szükség. A hajléktalanellátás ugyanakkor nélkülözhetetlen életmentő, ártalomcsökkentő és átmeneti segítséget nyújtó rendszer: ezért annak minőségi fejlesztése elengedhetetlen ahhoz, hogy a segítségre szoruló emberek megfelelő, szükségleteikhez igazodó támogatást kapjanak.

A jelenlegi hajléktalanellátó rendszer számos, régóta fennálló problémával küzd. Az intézmények egy része rossz műszaki és fizikai állapotban van, az ellátási formák nem minden esetben igazodnak az igénybe vevők eltérő szükségleteihez, és a tömeges elhelyezés sok esetben nem teszi lehetővé a személyre szabott szociális munkát. Különösen hiányosak vagy korlátozottan hozzáférhetők egyes célcsoportok – így a nők, a párok, a szenvedélybetegséggel vagy pszichiátriai betegséggel élők, az idősek, illetve a fogyatékossággal élő emberek –

számára megfelelő szolgáltatások. Az akadálymentes hozzáférés hiánya tovább szűkíti az ellátás tényleges elérhetőségét.

A hajléktalanellátás fejlesztésének ezért egyszerre kell szolgálnia az intézmények fizikai állapotának javítását, az ellátási formák differenciálását, a személyre szabott segítségnyújtás feltételeinek megteremtését, valamint a férőhelyek és szolgáltatások városon belüli egyenletesebb eloszlását.

A hajléktalanellátás területi koncentrációja és annak következményei

Budapesten a hajléktalanellátó intézmények és férőhelyek jelentős területi koncentrációja alakult ki. Ez hátrányos az ellátást igénybe vevő emberek számára, mert egyes városrészekben bizonyos szolgáltatások egyáltalán nem, vagy csak korlátozottan érhetők el, miközben az intézmények földrajzi elhelyezkedése beszűkítheti a hozzáférés lehetőségeit. A koncentráció a befogadó kerületi közösségek mindennapjaira is többletterheket róhat, különösen ott, ahol több nagy létszámú intézmény működik egymás közelében. Városi szinten pedig hozzájárulhat a szegénység térbeli koncentrációjához és egyes területek megbélyegzéséhez.

A Budapest Főváros Önkormányzata (a továbbiakban: Fővárosi Önkormányzat) által 2022-ben elfogadott *Otthon, mindenkinek* stratégia a hajléktalanellátás városon belüli eloszlásában jelentős területi egyenlőtlenségeket azonosít. A stratégia szerint különösen az éjjeli menedékhelyek, az átmeneti szállások és a családok átmeneti otthonai esetében jelentős az egyenlőtlenség; a szolgáltatások városrészekben való tömörülése a szegénység intenzív térbeli koncentrációját eredményezheti. A stratégia arra is rámutat, hogy Budapest jelentős részén egyes szolgáltatástípusok nem érhetők el, és kifejezetten női éjjeli menedékhely mindössze három kerületben működik.

A szakmai háttéranyagban idézett stratégiai adatok szerint Józsefvárosban található a fővárosi nappali ellátási férőhelyek 18 százaléka, az éjjeli menedékhelyi férőhelyek 25 százaléka, valamint az átmeneti szálláshelyi férőhelyek 14 százaléka. Ezzel párhuzamosan a fővárosban négy kerületben nincs nappali ellátás, kilenc kerületben nincs éjjeli menedékhely, hét kerületben nincs átmeneti szállás, nyolc kerületben pedig nem működik családok átmeneti otthona. Ezek az adatok is alátámasztják, hogy a fővárosi ellátórendszer területi eloszlásának felülvizsgálata szükséges.

A területi koncentráció mérséklése Józsefváros érdeke is. A kerületnek egyszerre érdeke, hogy a hajléktalan emberek számára a szükségleteiknek megfelelő szolgáltatások elérhetők legyenek, és hogy a hajléktalanellátásból fakadó intézményi hatások ne egyes városrészekben, illetve kerületekben összpontosuljanak. A cél nem az ellátásból való kiszorítás, hanem a szolgáltatások magasabb színvonalra emelése, valamint a méltányosabb, a hozzáférést és a helyi közösségek szempontjait egyaránt figyelembe vevő elosztása.

A fejlesztés szükséges iránya és az önkormányzatok szerepe

Az *Otthon, mindenkinek* stratégia célként jelöli meg az intézményi hajléktalanellátás területi koncentrációjának enyhítését és egy térben egyenletesebben eloszló ellátási struktúra kialakítását. Ennek egyik előfeltétele a meglévő, nagy létszámú férőhelyek kiváltása, illetve az intézmények méretének csökkentése. A férőhelyek kiváltása azonban nem jelentheti az ellátási kapacitás olyan csökkentését, amelynek következtében emberek maradnak segítség nélkül. A feladat kisebb léptékű, jobb minőségű, akadálymentes és a különböző szükségletekre reagáló szolgáltatások kialakítása, a szükséges férőhelyszám fenntartása mellett.

A Fővárosi Önkormányzatnak nincs közvetlen hatásköre a civil és egyházi fenntartású intézmények elhelyezkedésének meghatározására. Saját intézményrendszerében ugyanakkor rendelkezik mozgástérrel, továbbá a fővárosi hajléktalanellátás egészét érintően koordinációs szerepet tölthet be. Indokolt ezért, hogy a Fővárosi Önkormányzat konkrét férőhelykiváltási és -csökkentési tervet dolgozzon ki saját intézményeire, és kezdeményezzen egyeztetéseket a kerületi önkormányzatokkal, valamint a fővárosban működő hajléktalanellátó szervezetekkel.

A feladat megoldása ugyanakkor nem hárítható kizárólag a Fővárosi Önkormányzatra vagy a kerületekre. Az államnak biztosítania kell az intézmények felújításához, akadálymentesítéséhez és a nagy tömegintézmények kisebb ellátási egységekkel történő kiváltásához szükséges fejlesztési forrásokat. Szükséges a civil és önkormányzati fenntartók számára megfelelő, kiszámítható normatív finanszírozás, az egyházi és más fenntartók közötti támogatási különbségek megszüntetése, valamint a szociális szakemberek megfelelő bérezése.

A jogszabályi és finanszírozási környezet felülvizsgálata során indokolt megvizsgálni
- a hajléktalanszállók férőhelyszámának szabályozását és a tömeges ellátó intézmények kiváltásának ösztönzését;
- az idős hajléktalan emberek tartós bentlakását biztosító férőhelyek támogatását;
- a nappali melegedők és a családok átmeneti otthonai területi hozzáférésére vonatkozó szabályokat olyan módon, hogy ne lehessen nappali melegedőt fenntartani még ellátási szerződés keretében sem a település/kerület közigazgatási határán túl, valamint bizonyos lakosságszám felett ne legyen lehetőség családok átmeneti otthonát működtetni ellátási szerződéssel, hanem kötelező legyen az önkormányzatnak saját intézményt fenntartani;
- azoknak az önkormányzatoknak a támogatását, amelyek saját ingatlant biztosítanak szociális feladatok ellátására.

A fővárosi forráselosztásban szintén indokolt figyelembe venni a kerületek lakásgazdálkodását, valamint a területükön működő szociális és más, jelentős ügyfélforgalmú intézmények lakosságszámhoz viszonyított arányát. Indokolt lehet megvizsgálni, hogy a Fővárosi Önkormányzat szerepet kapjon a hajléktalanellátó intézmények engedélyeztetési eljárásában.

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (a továbbiakban: Józsefvárosi Önkormányzat) a saját hatáskörében nem tudja önállóan megvalósítani a fővárosi ellátórendszer átalakítását, de kezdeményezőként felléphet, képviselheti a kerület és az ellátást igénybe vevő emberek érdekeit, és szorgalmazhatja az állam, a Fővárosi Önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti érdemi együttműködést. Különösen indokolt háromoldalú egyeztetéseket kezdeményezni az állam, a Fővárosi Önkormányzat és a Józsefvárosi Önkormányzat részvételével a Józsefvárosra háruló aránytalan hatások mérséklése, valamint a budapesti ellátórendszer igazságosabb területi elosztása érdekében.

A jelen előterjesztés ezért javasolja, hogy a Képviselő-testület foglaljon állást a hajléktalanellátás minőségi fejlesztésének és területi dekoncentrációjának szükségessége mellett, kérje fel a polgármestert a kerület érdekeinek képviseletére, valamint a szükséges fővárosi és állami egyeztetések kezdeményezésére.

II. A döntés pénzügyi hatása

A döntés pénzügyi fedezetet nem igényel, többletkötelezettséget nem eredményez.

III. Jogszabályi környezet

Magyarország Alaptörvényének 32. cikk (1) bekezdés j) pontja alapján: [(1) A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között] a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervtől tájékoztatást kérhet, döntést kezdeményezhet, véleményt nyilváníthat.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv) 23. § (5) bekezdés 12. pontja szerint a kerületi önkormányzat feladata különösen a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása.

Az Mötv. 41. § (3) bekezdése alapján önkormányzati döntést a képviselő-testület hozhat.

A Képviselő-testület és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 18/2024. (X. 10.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SZMSZ) 45. § b) pontja szerint a bizottság a Képviselő-testület szerveként a Képviselő-testület által megállapított feladatokat látja el, így különösen véleményezi a feladatkörét érintő képviselő testületi előterjesztést. Ezen rendelkezés alapján javasolt, hogy a Társadalmi Ügyek Bizottság előzetesen véleményezze az előterjesztést.

Az Mötv. 46. § (1) bekezdése, valamint az SZMSZ 59. §-a alapján az előterjesztést nyilvános ülésen kell tárgyalni.

A határozat elfogadásához az SZMSZ 33. § (1) bekezdése alapján egyszerű többség szükséges.

A fentiek alapján kérem a határozati javaslat elfogadását.

HATÁROZATI JAVASLAT

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének .../2026. (....) számú határozata
A hajléktalanellátás minőségének fejlesztéséről és a hajléktalanellátás területi koncentrációjának csökkentéséről

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. kinyilvánítja, hogy a hajléktalanellátás minőségi fejlesztése és a fővárosi ellátórendszer területi koncentrációjának csökkentése egyaránt szükséges. A fejlesztés során elsődleges szempontként kell érvényesíteni a hajléktalan emberek szükségleteihez igazodó, kisebb léptékű, megfelelő minőségű és akadálymentes szolgáltatások kialakítását, valamint a szolgáltatások fővároson belüli egyenletesebb elosztását;
2. rögzíti, hogy a területi koncentráció csökkentése nem járhat a hajléktalanellátás összesített férőhely-kapacitásának olyan csökkentésével, amely az ellátásra szoruló emberek ellátatlanná válásához vezet. A nagy létszámú intézmények kiváltását kisebb, differenciáltabb ellátási formák létrehozásával, a szükséges kapacitások fenntartása mellett tartja indokoltnak;
3. felkéri a Fővárosi Önkormányzatot, hogy a fenntartásában működő hajléktalanellátó intézmények vonatkozásában készítsen férőhelykiváltási és -csökkentési tervet, amely az összesített férőhelyszám szükség szerinti fenntartása mellett a férőhelyek területi eloszlásának javítását, az intézmények léptékének csökkentését és a szolgáltatások minőségének emelését célozza;
4. kezdeményezi, hogy a Fővárosi Önkormányzat koordinálásával induljanak egyeztetések a kerületi önkormányzatok és a Budapesten működő hajléktalanellátó intézmények, fenntartók bevonásával a fővárosi hajléktalanellátás területi dekoncentrációjáról és a szolgáltatásokhoz való egyenlőbb hozzáférésről;
5. szükségesnek tartja, hogy a Kormány és az Országgyűlés biztosítsa a hajléktalanellátó intézmények felújításához, akadálymentesítéséhez, a nagy tömegintézmények kisebb ellátási egységekkel történő kiváltásához, valamint a hiányzó, speciális szükségletekre reagáló férőhelyek létrehozásához szükséges finanszírozási és jogszabályi feltételeket; továbbá biztosítson megfelelő és kiszámítható finanszírozást a fenntartók, valamint megfelelő bérezést a szociális ágazatban dolgozók számára;
6. felkéri a polgármestert, hogy kezdeményezzen háromoldalú egyeztetést a Kormány, a Fővárosi Önkormányzat és a Józsefvárosi Önkormányzat részvételével a hajléktalanellátás Józsefvárosra háruló aránytalan hatásainak mérséklése, a fővárosi ellátórendszer igazságosabb területi elosztása, a szükséges állami és fővárosi intézkedések meghatározása, valamint annak érdekében, hogy a Fővárosi Önkormányzat szerepet kapjon a hajléktalanellátó intézmények engedélyeztetési eljárásában.
7. felkéri a polgármestert, hogy a határozatban foglalt önkormányzati álláspontot képviselje a Fővárosi Önkormányzattal, a kerületi önkormányzatokkal, a Kormánnyal és az érintett hajléktalanellátó szervezetekkel folytatott egyeztetéseken.

Felelős: polgármester
Határidő: 1–7. pont esetében: 2026. november 26.
A döntés végrehajtását végző szervezeti egység: Polgármesteri Kabinet

Budapest, 2026. november 18.

Pikó András
polgármester

Törvényességi ellenőrzés:

dr. Törőcsik Edit Julianna
jegyző